

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadókörletben átvéve.

Éves ár ..... 10 h.

Negyedéves ..... 3 h.

Árnyékban hátha hordva.

Éves ár ..... 20 kor.

Negyedéves ..... 6 kor.

Védkező postán szállítva.

Éves ár ..... 24 kor.

Negyedéves ..... 8 kor.

Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kérésére visszajár-
adásra vagy megőrzésre nem
állalkozik.

Előfizetők és hirdetősek a kiadó-
hivatalhoz forduljanak.

XXI. évfolyam 247. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1915 október 29.

Karácsony a harctéren.

Közeledik a második Karácsony, amely fiainkat a családi otthontól messze, a rideg lövészárkokban találja. Ünnepeketünk-e mi itthon lévő Karácsonyt anélkül, hogy gondolatunk, szeretetünk és ajándékunk feljőnk, hozzájuk ne szállana?

Es hadd tudják meg mentül előbb, hogy nekünk csak úgy lehet az idén ünnepünk Isten fiának a születése estéje, ha rájuk nézve is ünneppé tudjuk avatni szeretetünk adományával.

Mert attól, ha az ő szivük a mieinkkel szeretetben összedobban; attól, ha lelkes, önfeláldozó hősiességük tüze a karácsonyi örömtűzekkel versenyt lobog; attól, ha a mi imádságunk értök az égbe, gondolatunk hozzájuk szállván gyöngéd megemlékezéssel, elevenen érzik honvédő nagy munkájuk örökös erejét és acélos karjuk, acélos szivük, acélos elszántságuk félelemmel borítja el ellenségeinket: attól rebben föl, ez jusson eszünkbe, az ő rettenetes lövészárkaikból, a fehér galamb, szájában az olajággal, meghozván a világnak az óhajtott, az áldott békét.

Ezért fordulunk a magyar közönséghez, mely buzgóbb mint bárki a világon, a nemzeti jótkonyság oltára körüli áldozásban.

A honvédelmi miniszterium Hadseregélyező Hivatala és a Vörös-Kereszt Szereteadomány-osztálya együttesen fogják az idén a szeretetet e művét intézni. Mert az eddigi tapasztalás azt mutatta, hogy ily tömeges feladatot csak jól megkoncipiált egységes terv szerint lehet sikeresen megoldani. Hiszen nemcsak a magunk magyar gyermekeiről van a szó. Nagy karácsonyi testvériség lesz ez: a magyar, az osztrák, a német, a bolgár s a török, akik együttesen dolgoznak a világtragédia nagy fináléján a Balkánon, mind bele vannak foglalva ebbe a magyar nemzeti Karácsony ünnepbe.

Ki nem akar ebben közülnk részt venni?

Jöjjön tehát mindenki: az is, akinek hőse ott küzd a soron, azért, mert ott van a hőse; az is, akinek nincs ott senkije, azért, mert nincsen ott hozzátartozója. És senki se legyen olyan önző, hogy ő a magáénak akarjon külön ajándékot küldeni. Tudjuk a tavalyi Karácsonyról: és a háboru egyéb tapasztalataiból, hogy az ilyen küldemény más időben is nehezen jut céljához és későn, hát még a Karácsony ajándékos napjaiban, a mikor a postaforgalom százszorosán meg van terhelve.

Az lesz a tökéletes karácsonyi öröm, ha mindenki, aki meghatottan gondol harcosainkra, pénzbeli adományát címünkre küldi el. Mert így mindenki egyszerre, biztosan kapja a lehető legjobbat, a leggyorsabban.

Nem gyulhat ki Karácsony estéjén annyi láng a karácsonyfán és csillag a téli égbolton, mint a hány szív katonáinkért megdobban, a hány kéz kinyújtódik szeretete adományával, a hány katonalélek meg-

enyhül a gondolatban, hogy a magyar nemzet apraja, nagyja, szegénye és gazdagja összehordta filléreit, hogy a szent Karácsony fénye, üdve, dicsősége és melegsége járja be a szivét annak is, aki az ajándékot veszi, azért is, aki küldi.

Budapest, 1915 október havában.

A Vörös-Kereszt Szereteadomány-osztályának vezetője:

bárá Herzog Mór Lipót,
főmegbízott.

A Hadseregélyező Hivatal vezetője:

Kirchner Hermann,
cs. és kir. altábornagy.

A katonák karácsonyi megajándékozására szánt mindennemű pénzküldemény a rendes utalvány úrlapon a m. kir. postatakarékpénztárhoz (Budapest, V., Ho'd-utca) címezendő, de feltétlenül szükséges, hogy a szelvényre odairja a feladó a következő szavakat: „Karácsonyi szereteadományok 8880. számú számlájára.”

Kérjük az adakozókat, hogy a pénzküldésnek lehetőleg ezt a módját vegyék igénybe, de beküldhetők az adományok a honvédelmi miniszterium Hadseregélyező Hivatalának (Budapest, Országház), vagy a Vörös-Kereszt Szereteadomány-osztályának (Budapest, Lipótkörút 1.), azonban minden egyes esetben megjelölendő, hogy az összeg a katonák karácsonyára van szánva.

Az oroszok Várnát sikertelenül bombázták.

Két orosz hadihajó elsülyedt.

Budapest, október 28. (Saját tud.) A sajtóbizottság jóváhagyásával jelenti a Tiszántúl tudósítója: A bolgár távirati iroda október 27-iki jelentése szerint az orosz flotta reggel bombázta Várnát. Az ágyuzást a partvédő ütegek viszonozták. Két „Tri Szvajatitlja” osztályú orosz hajó gránát — vagy torpedólövések által találva elsülyedt, a többi orosz hajó visszavonult. A visszavonuló orosz hajókat a tengeralattjárók üldözték. Az oroszok ágyuzásának néhány polgári személy áldozatul esett, a katonai kár azonban jelentéktelen.

A bolgárok Pirotnban.

Szofia, október 28. (Saját tud.) Hosszu véres harcok után a bolgár csapatok bevették Pirotnot. A győzelmes csapatok bevonultak a városba. A bolgár hadsereg megalkotta a német, magyar, osztrák seregekkel az összeköttetést.

Elfoglalt orosz falu.

Budapest, október 28. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Cartorisnál küzdő szövetséges csapatok tegnap rohammal vették be Bugka falut. Északkeleten egyéb ujság nincs.

Összeomlik az olasz offenzíva.

Budapest, okt. 28. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

Az Isonzó harcvonalon az ellenség tüzéségének tüzelése tegnap újra élénkebb volt. Az olasz harmadik hadsereg a doberdói fensik elleni támadásait eddig nem ujitotta meg, ellenben északon a hozzá csatlakozó második hadsereg erős állásaink elleni hasztalan erőfeszítéseit több esetben folytatta és a Flits medencére is kiterjesztette. Ezenfelül egy-egy további hadsereg a Dolomit harcvonalat és Dél-Tirolt támadta. A rivai szakaszon bevezető harcok folynak. Egy a Lucern védműtől északra lévő hadállásaink elleni támadás tüzéségi tüzünkben hiusult meg. A Col-di Lana előtt tegnap délután az olaszok 6 rohama omlott össze. Hasonlóképp meghiusultak az ellenségnek a Tse Jaffi-Fanes hadállás és a Travenanses völgy északi kijárata ellen intézett kisebb támadásai. A Flits körül a védőcsapatok a Jaonek nyugati lejtőjén egy támadást akadályainkon véresen visszavertek. A Mr. Whrtól délkeletre fekvő vonalaink és a Dolje ellen újra nagy haderő nyomult előre. Könnyen visszautasítottuk, csak egyik árokrészleget birtokáért folyik még harc. Az ellenség egy az est folyamán a Seclotól északra fekvő terület ellen intézett támadása is összeomlott. A Canaletól északra meghiusítottuk az olaszok átkelési kísérleteit. A görzi hidfő újra nehéz tűz alatt állt. Az ellenségnek a Monte Sabitino ellen intézett elszigetelt támadása teljesen meghiusult. Több Monte San Michelétől északra fekvő terepszakasz ellen előrenyomuló olasz zászlóalj kénytelen volt tüzéségünk és gépfegyvereink tüzeiben fedezékeikbe visszamenekülni.

Szerbia megsemmisítésének útján.

Budapest, október 28. (Hivatalos.)

Délkeleti hadszíntér.

Visegrádtól keletre előrenyomuló cs. és kir. csapatok az ellenséget a Karaula—Blván mindkét partján és határán túl vetették vissza.

Egy montenegrói dandárnak szárnyaink ellen oldalról intézett két ellentámadását visszavertük. Kövess tábornok hadseregének osztrák-magyar csapatokból álló jobbszárnya a Kolubara felső folyásán széles harc vonalban átkelt. A németek megmászta a Ruolinktól északra fekvő hegyláncot. Ettől keletre ugyanabban a harcvonalban osztrák magyar oszlopok a topolo—kragujeváci uton vonulnak elő. Gilwitz tábornok hadserege elérte a Lapovó-vasútállomástól nyugatra fekvő területet és nehéz harcok közt elűzte az ellenséget a Sbiljauestől délre fekvő magaslatokról.

A bolgár első hadsereg bevette Zajecárt és Kragujevácot és eredményesen harcol a Timok balpartján levő magaslatokon. Kragujevácbán 4 löveget és 6 lőszerkocsit zsákmányoltak. *Höfer.*

A szerb seregek veszedelme.

Berlin, október 28. (Saját tudósítónktól.) A bolgárok elfoglalták Orajecet. Üszküb vidékén a szerbeket északnak üldözik. A Kamban szorult szerb sereget rettenetes Szedan fenyegeti.

Zajecárt elfoglalták a bolgárok.

A Tiszántúl tudósítója jelenti: A | rint Zajecár erőssége a bolgárok bolgár távirati iroda közlése sze- | kezébe esett.

November 6-ig távozni kell az idegen csapatoknak.

Amsterdam, október 28. (Saját tud.) A szalonikii görög kikötő parancsnok közölte kormánya elhatározását az antant csapatok parancsnokával. E szerint a görög kormány elvárja, hogy az összes idegen csapatok november 6-ig eltávozzanak Szalonikiból.

A bolgárok zsákmánya.

Szófia, október 28. A bolgár távirati ügynökség az október 25-iki hadműveletekről a következő hivatalos jelentést teszi közzé: Előrenyomulásunk az egész fronton tovább tart. Negotinban nagymennyiségű liszt- és zabkészleteket zsákmányoltunk. A Kussijak-i dunai kikötőben (Prahovótól nyugatra) a következőket zsákmányoltuk: 4000 darab szőrmemellényt, 2000 köpenyt, 2000 katonasapkát és 300 municiósládát. Knyazseváénál pedig 4 ágyut, 6 municióskocsit zsákmányoltunk a szerbektől s 1 tisztjüket és 30 főnyi legénységüket itt elfogtuk. Koszovóban az albán lakosság fegyveres felkelése indult meg a szerbek ellen.

A macedónok bolgár zászló alatt.

Krisztiania, október 28. Eddig több mint kilencvenezer macedón önkéntes jelentkezett a bolgár hadseregbe való felvételre; ezeket a bolgár hadvezetőség külön divíziókba osztja be.

Semleges vélemény a balkáni helyzetről.

Szófia, október 27. Semleges diplomáciai oldalról a következők kerültek nyilvánosságra: A balkáni helyzet a négyesszövetségre nézve teljesen reménytelen, annyira, hogy a semleges államok lassan, de észrevehetően igyekeznek szabadulni a négyesszövetség politikájától. Romániának és Görögországnak a négyes szövetséghez való viszonya egyre jobban elhidegül.

Szerbia kétségbeesetten védekezik és még mindig bizakodik a négyes szövetség segítségével. Nem lehetetlen azonban, hogy a mint ráeszmélnék arra, hogy tévedés volt a számításukban, egyetlen éjszaka minden összeomlik Szerbiában.

A semleges diplomata véleménye szerint Szerbia közeli katasztrófája meghozza a világ békét.

A bolgárok Macedoniában számos osztrák és magyar hadifogolyt szereztek vissza a szabadságát és ezek az emberek már utban vannak Szófia felé. Bertoni császári és királyi konzul felesége kezdeményezésére, tegnap este osztrák és magyar háborús filmeket mutattak be Szófiában. A csataképek és a szövetséges uralkodók areképei viharos tetszésnyilvánításra ragadtatták a közönséget.

Szerbia kapitulációja közel van.

London, október 28. Pasics a Timesben a következő felhívást teszi közzé: Szerbia emberfletti áldozatot hoz, hogy létét védelmezze és már husz nap óta dacára a katonáink hősiességének, meg akarnak bennünket semmisíteni. Ellenállásunk nem tarthat a végtelenségig, ezért esedezünk, Anglia kövessen el mindent, hogy biztosítékot kapjunk arra, hogy csapatai elérnek bennünket, s segítenek nekünk, miután közös ügyünk nagyon veszélyeztetve van.

London, október 28. Itteni diplomáciai körök nem tartják kizártnak Szerbia kapitulációjának eshetőségét.

Magdeburg, október 28. A Magdeburger Zeitung jelenti Athenből: A táviró vonalak Szerbia és Görögország között, a monasztiri vonal kivételével megszakadtak.

Megszállott hegyszoros.

Athén, október 28. (Saját tudósítónktól.) Rodoph hegyszorost a török bolgár csapatok megszállták.

A németek jelentése.

Berlin, október 28. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Lényeges esemény nem történt.

Meghírsített orosz támadások.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadserege.

Garbunovko helységtől észak keletre új előretörésünket az orosz támadásokkal szemben megtartottuk.

A Saszali temetőt megtartottuk. 2 tisztelet 450 légénységet fogtunk el. Garbunovkától délre tüzéségi tűzünk miatt egy ellenséges támadás nem fejlődhetett ki.

Lipót bajor herceg hadsereg csoportja.

Stscharsey (a Niemen mentén Novo-Grudektól észak-keletre) meghírsült egy erős orosz támadás.

Linsingen tábornok hadserege.

Sartnioktól nyugatra Puckát elfoglaltuk.

Győzelmesen előre.

Balkán hadszíntér.

Köves és Gallwitz tábornokok hadseregei tovább haladnak előre.

Gallwitz tábornok hadserege október 28. óta 2800 szerbet elfogott és több géppuskát zsákmányolt.

Bojaev tábornok hadserege elfoglalta Zajecst, Knyazeváctól északra a Timokot széles arcvonalon átlépték. Knyazeváé a bolgárok birtokában van. Több ágyút zsákmányoltak. A Drenova-Gava magaslátát (Pirottól 25 kilométernyire észak nyugatra) megszállták. (Min. eln. sajtóoszt.)

A bukaresti tüntetések után.

Bukarest, okt. 28. A vasárnapi és hétfői tüntetések nyomán járt nagy izgalom már teljesen elült. A rendőrprefektus hirdetményben óvja a lakosságot attól, hogy újabb tüntetést szervezzon, mert a rendőrség minden törvényes eszközzel biztosítani fogja a rend és nyugalom fentartását.

A mezőgazdák egyesülete tegnap kis vörös röpiratokat osztogatott Bukarest utcáin, amelynek első mondata: „Vegye meg hát Filipescu három termésű gabonánkat.” E röpiratban statisztikai adatokkal mutatják ki, hogy az oroszbarátok agitációja anyagi romlásba sodorja a román termelőket.

Román küldöttség Párisban.

Bern, október 28. A Reuter ügynökség jelenti Pétervárról, hogy Bukarestben nagy fontosságot tulajdonítanak annak a küldöttségnek, mely most indult utnak Páris és Pétervár felé. A küldöttséget Catuano tábornok fia vezeti és már Odesszába érkezett.

Ujra csábitják Romániát.

Zürich, október 28. (Saját tudósítónktól.) A római Giornale d'Italia jelenti Bukarestből, hogy a négyesszövetség egyik állama Romániának katonai és politikai természetű fontos ajánlatot tett, melyet a román kormány tagjai behatóan tárgyalnak.

A franciák elhagyják Gallipolit.

Konstantinápoly, október 28. Azokkal a hírekkel kapcsolatban, hogy az angol és francia csapatok elhagyják Gallipoli félszigetét, jól értesült helyről azt jelentik, hogy két francia divízió, az első és második, tehát a félszigeten küzdő összes francia és a 10-ik angol divízió máris elhagyták a sikertelenségek ostromát. A két francia divíziót Szalonikiban szállították partra. Az elvonuló franciák dróttakadályait szétrombolták. Konstantinápolyban még nem tudnak arról, hogy nagyobb francia egységek is elhagyták volna a félszigetet.

Tengerbe pusztult tisztikar.

Budapest, október 28. (Saját tud.) Konstantinápolyból jelentik: Hivatalosan megerősítették, hogy egy angol hadihajó elsüllyedt, melyen 2 tábornok és az egész angol-francia tisztikar is tartózkodott.

Letartóztatták Gorkij Maximot.

Berlin, okt. 28. (Saját tudósítónktól.) Az orosz határról jelentik, hogy Gorkij Maximot letartóztatták.

Kik képviselik a hadviselő felek állampolgárait?

Nagyvárad város readórkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy állampolgáraink érdekeit és védelmét az ellenséges országokban s az ellenséges országok állampolgárainak védelmét az osztrák magyar monarchiában a következő államok vállalták el:

Magyar állampolgárok védelme ellenséges államokban:

Állampolgáraink érdekeinek védelmét Szerbiában az Amerikai Egyesült Államok, (a Szerbiában akkreditált amerikai követ Bukarestben székel), Oroszországban, Franciaországban és Nagybritanniában az Amerikai Egyesült Államok; Montenegróban Görögország; Belgiumban (a Németország által meghódított területek kivételével) az Amerikai Egyesült Államok; Japánban, Marokkóban és Egyiptomban az Amerikai Egyesült Államok; Olaszországban Spanyolország. Ezen kívül Azerbeidzsanban; a teheráni amerikai követség; Toulonban az ottani németalföldi konzulátus; Livornóban, Palermóban, Turinban és Velencében az ottani svájci konzulátusok; Tripolisban pedig az ottani amerikai konzulátus.

Ellenséges államok alattvalóinak védelme Magyarországon.

Az osztrák magyar monarchiában a következő államok vállalták el az ellenséges államok polgárainak védelmét: Szerbia, Oroszország és Belgium alattvalóinak védelmét Spanyolország, Franciaország, Nagybritánia, Japán és Olaszország állampolgárainak védelmét az Amerikai Egyesült Államok; Montenegró állampolgárainak védelmét Görögország; míg Budapesten, Fiumében, Karlsbadban, Prágában és Triestben Oroszország és Szerbia állampolgárainak és érdekeinek védelme az e városokban székelő amerikai konzulátusok által vállaltatik el. Budapesten még az orosz állampolgárok védelme egyúttal az ottani dán kir. főkonzulátusra is ruháztatott.

Nagyvárad, 1915 október 10.

Rendőrfőkapitány.

Püspöki konferencia.

A magyarországi latin és görög szertartású római katolikus püspöki kar tagjai szerdán délelőtt 10 órakor gyűltek össze tanácskozásra Budapesten a Középponti Pápa-nevelő Intézet dísztermében, a háború kitörése óta először. A konferencián dr. Csernoch János bibornok hercegprímás elnökelt és a püspöki kar tagjai közül résztvettek a tanácskozáson: Hornig Károly báró veszprémi bibornok püspök, Szirmecsnai Lajos egri és Várady L. Árpád kalocsai érsekek, Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi, Széchényi Miklós gróf nagyváradai latin szertartású, Párvy Sándor szepesi, Radu Demeter nagyváradai görög szertartású, Radnai Farkas besztercebányai, Fiseker-Colbric Ágost kassai, sipeki Balás Lajos rozsnói, Zichy Gyula gróf pécsi, Boromási Tibor szatmári, Glattfelder Gyula csanádi, Mikes János gróf szombathelyi, Papp Antal munkácsi görög szertartású, Miklóssy István hajdudorogi görög szertartású, Novák István eperjesi görög szertartású, Frentiu Traján Valér lugosi görög szertartású és Fetser Antal győri megyéspüspökök, továbbá Hajdu Tibor pannonhalmi bencés főpát és Bjelik Imre tábori püspök.

A tanácskozás pontban 10 órakor kezdődött. A bibornok-hercegprímás szíves szavakkal üdvözölte a konferencián megjelent egyházfejedelmeket és bejelentette a tárgysorozat egyes pontjainak letárgyalása előtt, hogy távolmaradásukat a mai konferenciáról a következő főpásztorok mentették ki: Mihályi Viktor balászfalvi görög szertartású kath. érsek, Csáky Károly gróf váci, Hosszu Vazul szamosújvári görög szertartású, Prohászka Ottokár székesfehérvári és Batthyány Vilmos gróf nyitrai megyéspüspökök.

A konferencia foglalkozott több olyan ügyvel, melyeket az immár másfél óv óta dúló világháború tett aktuálissá, nevezetesen a hadiárvaik érdekében történő társadalmi akció felkarolásával, a rokkant katonák ügyével és a harangoknak hadi célokra való felajánlásával, tárgyalta a lengyel katolikus püspöki karnak átíratát és a Nemzeti Fogadalmi Templom érdekében megindult akció ügyét. Foglalkozott a harmadik hadikölcsönnek minél sikeresebbé tétele érdekében még szükségesnek mutatkozó egységes főpásztori intézkedések megbeszélésével és kimondotta, hogy az elesett hősök emlékének megőrzése úgy történjék, hogy a felállítandó emlékek egyrészt a hősökhez méltó, másrészt a kor- és művészi követelményeknek megfelelő maradandó emlék legyen.

A háborúval kapcsolatos kérdéseken kívül foglalkozott a püspöki konferencia több tanügyi és iskolai kérdéssel, tárgyalta több szerzetes rendnek ügyét és megbeszélés tárgyává tette a magyarországi kántorképzés állapotával kapcsolatban az egységes kántorkönyvnek elkészítését, valamint egy egyházzenei iskolának a létesítését.

Végül foglalkozott a püspöki kar plénuma az északamerikai Egyesült Államok katolikus püspöki karának válaszával, amelyet ez az amerikai magyarok egységes lelki gondozása tárgyában a magyar püspöki karnak hozzá intézett átíratára adott és elintézte több katolikus intézménynek eléje terjesztett ügyét.

Belányi Imre a jutalékából segélyt kér a családjának.

A napokban Nagyvárad város törvényhatósága hozzájárult a polgármester határozatához, mellyel Belányi Imrét állásából elbocsátotta. Ezt a törvényhatósági véghatározatot Belányi képviselőben dr. Stokker József ügyvéd megfélebbezi, egyben folytatja a bűnperben a Belányi ártatlanságát bizonyító adatok beterjesztését a vizsgálóbíróhoz. Az adatokról Stokker egyelőre nem nyilatkozik, annyit azonban közölt, hogy a bizonyítékok beszerzése után szenzációs fordulat fog bekövetkezni, a mely után a város kénytelen lesz a saját, házilag sebtében lefolytatott vizsgálatát alapos revízió alá venni.

Belányi Imre most katonai szolgálatára bevonult, családja pedig kenyér nélkül maradt. Belányi képviselőben ügyvédje, dr. Stokker József kérelmet adott be Rimler Károly polgármesterhez, kérvén a család részére visszatartott jutalékának havi 300 koronás részletekben leendő kiutalását, hogy a per és háború alatt családja éhen ne pusztuljon. A kérvény, mely a teljesen méltányos és jogos kérelmet előterjeszti, a következő:

Tekintetes Polgármester ur!

Nagyvárad város villamosművének igazgatói állásából fel lettem függesztve, és mindennemű javadalmazásom folyósítása be lett szüntetve. Magán vagyonom, melyet különben is ártatlanságom tudatában önként felajánlottam biztosítékul a városnak állítólagos kárai biztosítására, bűnügyi zárlat alá vétetett. A tanács sürgős felterjesztése folytán katonai szolgálat alól való felmentésem is meg lett szüntetve, és a katonai ügyosztály útján kézbesített behívó szerint 1915. évi október hó 24 én azonnal be kellett vonulnom hadi szolgálatra mint az önkéntesi jelvény viselésére jogosított népfelkelő közlegénynek.

Az ellenem hűtlen kezelés és csalás büntette címén folyamatba tett bünvádi eljárás halad tovább a maga rendes útján. Én érzem, tudom, hogy annak végeredménye eszik az én felmentésem leendő: de hosszú időt fog igénybe venni, amíg én ártatlanságomat bebizonyíthatom, maramat az ellenem emelt vádak alól tisztázhatom. Rólam addig is gondoskodik a katonaság, hogy éhen ne haljak. De megfosztva minden fizetéstől, nem rendelkezhetvén még saját vagyonom fölött sem: mi lesz addig az én családommal, öt kis gyermekemmel? Éhen vesszenek? avagy koldulni menjenek?

Nem alamizsnát, nem könyöradományt kérek, csak igazságot. Az igazság pedig a következő:

Szokláti szerződés szerint — eltekinthető a havi 500 korona fizetésemről — javadalmazásomat képezte a villamosmű évi tiszta hasznának 2 százaléka. Polgármester ur is nagyon jól tudja, hogy ez a 2 százalék évenként átlag 9000 koronát tett ki. Én állásomtól felfüggesztve 1915. évi augusztus havában lettem; tehát a mű tiszta hozamának 2 százalékához való jogdíjnyem az 1915. év 8 első hónapjáról kétségtelenül fennáll. Erre a 8 hónapra 6000 koronánál több jut. Miért is indokoltnak fogja találni bizonyára egy Polgármester ur, mint minden emberben gondolkodó és érző más ember is az iránti kérelmemet:

méltóztassék családom fenntartására addig is, amíg az ellenem indított bünvádi eljárás befejezést nem nyer, az engem megillető javadalmazásból havi 300, azaz háromszáz koronát kiutalványozni feleségem kezébe és nyugtájjára, és pedig 1915. évi szept. 1 től kezdődőleg.

Ha Polgármester ur kérelmem teljesítését hatásköröm kívül esőnek találná, méltóztassék a döntést e tárgyban a tanácsra, esetleg a törvényhatósági bizottságra bízni. És én úgy hiszem, hogy nem igen fog akadni egyetlen ember sem, aki indokolt kérésem teljesítését megtagadni eléggé tulszigorú lenne.

A hozandó határozatot igazolt ügyvédemnek kérem kézbesíttetni, mert én hadba hívatván, nem tudhatom, hogy mikor hol leszek, sőt még azt sem, hogy egyáltalán meddig leszek.

Tisztelettel

Belányi Imre.

† Szebeny Gyula 1859—1915.

Váratlan gyászhir döböntette meg tegnap Váradszöllős és Nagyvárad katolikus köreit: Szebeny Gyula tb. kanonok, éledeküli esperes, váradszöllősi plebános tegnap délután háromnegyed 4 órakor, életének 57-ik, áldozópapságának 33-ik évében meghalt.

Aki a hatalmas természetű, életerős embert ismerte, megdöbbenéssel fogadta a gyász hírt a kiváló lelkipásztor tragikus végéről. Halálát pár heti betegség előzte meg. Ez előtt körülbelül két héttel tifuszban betegedett meg s a betegség lassan megőrölte hatalmas szervezetét.

Tegnap délelőtt állapota aggasztóra fordult s régi iskolatársát, jó barátját: Imrik S. Zoltán tb. kanonok, plebánost kérte magához, hogy az utolsó utra elkészítse. Nagy áhitattal vette fel a haldoklók szentségeit s teljes megnyugvással fogadta a halált, mely délután háromnegyed 4 kor bekövetkezett.

Temetése szombaton d. e. 10 órakor lesz Váradszöllősön. A temetési szertartást valószínűleg Imrik S. Zoltán tb. kanonok végzi, de végleges intézkedés még nem történt. A temetési szertartás elvégzése után a holttestet a templomba viszik s az ott tartott engesztelő szentmise után a váradszöllősi temetőben temetik el.

A nagyvárad i. sz. székeskáptalan mélyeségs részvétét fejezte ki az elhunyt családjának.

Szebeny Gyula a lelkipásztorokodás terén nagy munkásságot fejtett ki. Csak négy éve, hogy elnyerte a váradszöllősi plebániát, de ez idő alatt teljesen meggyerte hívei szeretetét buzgó működésével. A majdnem teljesen katolikus közösgben megszervezte a Katolikus Népszövetség hatalmas szervezetét s eredményesen működött a hitélet felvirágzásán. Erdemei elismerésül főpásztora ez év május hónapjában a székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki. A legmagasabb királyi kéziratot kanonoki kinevezéséről ez év május 15 én közölte a hivatalos lap, s ez év június 3 án történt meg a káptalanban ünnepélyes beiktatása.

Életrajzi adatai a következők:

Szebeny Gyula Endrődön született 1859 január 2 án. Atyja itt igaz derék tanító volt, ki a generációk hosszú sorozatát nevelte a hazának és az egyháznak. Elemi iskoláit apja vezetés alatt végezte, majd Nagyváradra került a Szent József-intézetbe s itt járt a premontrai-k hírneves gimnáziumába s Váradon végezte a teológiát is.

1883 ban szentelték pappá s három évi káplánkodás után székelyhídi lelkész lett s teljes negyedszásadon koreasztól gondozta az Érmelléknek e gőspontján híveinek lelki üdvét. Időközben (1903) esperessé nevezetett ki. 1911-ben pedig elnyerte a váradszöllősi plebániát.

Az élesei kerület papsága gyászjelentést adott ki a kerületet ért fájdalmas gyász esetről.

A család gyászjelentése a következő:

Alulírottak a legbensőbb fájdalommal, de Isten abaratában való teljes megnyugvással jelentjük, hogy forrón szeretett testvérünk, illetve sógorunk, nagybátyánk Nagyságos és Főtisztelendő Szebeny Gyula tb. kanonok, éledeküli esperes, váradszöllősi plebános súlyos szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után folyó október hó 28 án d. u. háromnegyed 4 órakor életének 57 ik, áldozó papságának 33 ik évében visszaadta lelkét Teremtőjének. A boldogultnak hűlt teteme folyó október hó 30 án d. e. 10 órakor a plebániái épületben való beszentelés után a templomba vitetik és az engesztelő szentmise áldozat után a váradszöllősi temetőben helyezik el a feltámadás reményében. Mely végtisztelességre az elhunytak rokonai, paptársai, tiszteletői meghívotnak. Váradszöllős, 1915 október 28. Az örök világság fényeskedjék neki! Szebeny Mária, Szebeny Anna, Szebeny Imre, Szebeny László, Szebeny István unokahugai és unokaöccsei, Szebeny Emma, Szebeny László testvérei, Szebeny Lászlóné szül. Venczák Mária sógorónje.

A rokkantak Mikulása.

Vásároljunk Mikulás bélyegeket.

Idestova másfél esztendeje küzdünk a harctéren és itthon a Titánok erejével, spártai önfeláldozással nemzeti nagyságunkért, boldogulásunkért, az elkövetkező korok nyugalmaért, békéjéért. A harc és a munka fegyverei diadalt arattak sokszoros tulerón és a magyar erény, a magyar erkölcs, a magyar dicsőség még sohasem ragyogott oly fényesen, mint most a világháború borzalmi között.

A siker, a győzelem az egész nemzeté. A hős katonáké, akik fegyverrel, bátorsággal és hősiességgel a harctéren, derék polgárainké, akik áldozatkészséggel és munkával itthon szolgálták a haza szent ügyét.

A háború esodálatos változásokat mutat a polgári életben. Azt látjuk, hogy ebben az országban minden ember katona. Az élet minden megnyilatkozása a haza szolgálatában zajlik le. Szébb, ideálisabb, áldásosabb altruizmus még nem szállotta meg a népet, mint most a magyar nemzet minden polgárát.

A munkában, a szórakozásban, a mindennapi élet apró és nagy eseményeiben történelmet csinál a magyar nép. Ragyogóbb, dicsőbb históriát, minden idők történelménél. A jövő histórikusa, a lezendák költője írásának kimeríthetetlen forrását találja a másfél esztendő örökre megmaradó emlékeiben.

Az áldozatkészség esodálatosan szindus bokrétájában új szín jelenik meg ismét, amely a háborús poézis bajos költeménye lesz.

Az ideai Mikulás ugyanis hadi szolgálatba lép, puttonyában az álomország tarkabarka holmijai között az idén a harctéren megrokkant katonák számára is hoz ajándékokat.

Az Augusztus alap szervezi a háborús Mikulást. Azzal a kérés-el fordul az ország közönségéhez, hogy az idén, amikor a hagyományos Mikulás ajándékot megvásárolja, gondoljon béna, sánta, kezetlen, lábatlan,

vak, nyomorék, rokkant hőseinkre is, mert ezek önfeláldozása szerezte meg nekünk és gyermekeinknek a nyugodalmas Mikulást.

Nincs szó nagy áldozatról. Fillérek azok, amelyek az idei Mikulás utján ajándékot hoznak a rokkantaknak. Az Augustza Alap ugyanis 10 és 20 filléres művészi kivitelű Mikulás bélyeget bocsát ki azzal a szízzel, hogy aki Mikulás ajándékot vásárol, ajándékát lássa el Mikulás-bélyeggel. Tíz és husz fillér a kiadási többlet, amivel ajándékunknak történelmi értéket szerzünk és amivel hozzájárulunk a rokkant alap gyarapításához.

Az ajándék a szeretetnek, a megbecsülésnek, a nemes érzelmeknek és gondolatoknak kedves kifejezése. Az ajándékozás napjai az élet sivárságában ünnepnapok. Örül és boldog az, aki ajándékoz, örül és boldog az, akit megajándékoznak. A história nagy idejében az ajándékozás formája is legyen történelmi, fejezze ki a kor szellemét, a kor nemes érzelmét és gondolatait.

A Mikulás-ajándékot gyermekeinknek vásárolják. A jövő nemzedéknek, amelyet küzdünk és amelyet küzdelemre nevelünk. A gyermeklélek termőföldjébe hull az áldozatkészség magja a Mikulás-bélyeg formájában. A gyermek hintalovám, puskáján, esékóján minden játékán látja a Mikulás-bélyeget, amely dus fantáziával működő elemjébe vési, hogy 1915 december 5 én és 6 án neki is része volt a rokkant hősök megmentésében, ő is hozzájárult a Nemzet Háza felépítéséhez, ő is részt vett a nemzet küzdelmében.

A hazáért, a társadalomért, embertársaiért való áldozatkészségre, irántuk való kötelességekre tanítja a jövő nemzedéket az Augustza Alap Mikulás-bélyege.

De a felnőtteknek szánt ajándékok is történelmi értéket képvisel a Mikulás-bélyeg. Van-e valaki ebben a hazában, akinek minden nap eszébe ne jutna értünk vérszok ezer magyar testvérünk? Van-e valaki, aki ne gondolna a jövő terhére, a rokkant-ügyre, amely egyformán nehezedik majd az államra és a társadalomra? És ha meglátja ajándékán a Mikulás-bélyeget, megnyuszik a szive; segítünk a rokkantakon; enyhül a gondja: a jövő terhének elosztásán már most dolgozik a társadalom!

Az Augustza Alap Mikulás-bélyegének alkalmazása oly módon történt, hogy mindenki, aki ajándékot vásárol, vesz hozzá egy Mikulás-bélyeget is és ráragasztja az ajándéktárgyra, vagy Mikulás bélyegekkel zárja le az ajándékot rejtő csomagokat. Például ékezerre, virágra, cukorkákra, vagy hasonló holmira nem alkalmazható a bélyeg, ebben az esetben a doboz, vagy a burkolópapírt ragasztjuk le egy két Mikulás-bélyeggel. — Ilyen módon mindenki adózat ajándékozása közben a rokkant ügynek.

Mikulás bélyeg kapható az Augustza Alap központi irodájában (Budapest, VII., Károly körút 3.) De hogy a közönség könnyebben hozzáférjen, az Augustza Alap azzal a kérelemmel fordul minden kereskedőhöz, hogy már most szerezzen be Mikulás-bélyeget az alap központi irodájában. Legegyszerűbb a pénz előre való beküldésével megírni, hány darab 10 és 20 filléres bélyeget küldjön az alap, amelynek irodája postafordultával intézi el a megrendelést. Annak, aki nagyobb mennyiségű bélyeg eladását biztosítja, bizományba is küld Mikulás-bélyeget az Augustza Alap.

Ugy értesülünk, hogy az Augustza Alap karácsonyra is bocsát ki ajándék tárgyat, alkalmat nyújtva ezáltal arra, hogy nemeslelkű, hazafias közönség az önkéntes ajándékadóval hozzájárulhasson a rokkant-ügy megoldásához, a Nemzet Háza felépítéséhez.

A Mikulás-bélyeg teljes jövedelmét az Augustza Alap a Nemzet Háza rokkant-otthon javára fordítja.

A rokkant katonák figgelmébe.

Esti tanfolyamok a rokkantak részére.

A harctéren rokkanttá vált katonák érdekében lázas tevékenységet fejt ki a m. kir. Rokkantügyi Hivatal. Ma már a tervezésben régen túl van a hivatal. Mint értesülünk, most már a rokkantak jelentkezéséről és összeírásáról van szó, hogy a részükre létesített és a megélhetést biztosító életpályákat előkészítsék és arra megfelelő képzettséggel lássák el őket. Ebben az ügyben a nagyvárad katonaugyosztály a következő hirdetményt bocsátotta ki:

A zezedi honvédkerületi parancsnokságnak 15018/1915. számú megkeresése folytán közhírré teszem, hogy a m. kir. Rokkantügyi hivatal az eddig szervezett képző intézményeket a gyakorlati életpályák igényeinek megfelelően fokozatosan tovább fejleszteni óhajtván, a folyó év őszén a budapesti állami felső építő iskolán rokkant építőipari irodai alkalmazottak (tisztviselők) részére kellő száma jelentkezés esetére tanfolyam szervezése vétetett tervbe.

Főcélja ezen tanfolyamnak építőmesteri és tervező építészeti és általában építő ipari irodák részére gyakorlott és technikai készségű olyan tisztviselőket képezni, akik az építési gyakorlatban műszaki munkákat ellenőrizni, felülbírálni képesek és mint irodavezetők a égtulajdonosokat irodai munkakörben helyettesíthetik.

A tanfolyamra a háboruban megsérült olyan egyének vehetők fel, akik legalább négy középiskolai előképzettség mellett az építési gyakorlatban (építőmesteri, építési, vagy esetleg vasbeton irodai) eredménnyel működtek és ez alpon a szükséges műszaki előtanulmányokkal rendelkeznek.

Az öt hónapra terjedő tanfolyam a következő tantárgyakat fogja felölelni:

1. ipari rendszabályok,
2. építőipari írásmunkák,
3. az építési, irodai műszaki és pénzügyi vezetése,
4. az építés ellátása az irodából,
5. építési szakrajz,
6. költségvetés,
7. költségvetés és megrendelési irodai gyakorlatok,
8. gyakorlati számtan,
9. gyakorlati mértan,
10. gyorsírás,
11. gépírás,
12. sokszorosítási eljárások.

Felhívom ennélfogva mindazokat, akik a tanfolyamra magukat felvétetni óhajtják, hogy szabályszerűen felzerelt kérvényeket közvetlenül a m. kir. Rokkantügyi Hivatalhoz (Budapest, V. Országház VII. kapu III. bizottsági terem) haladéktalanul nyújtsák be. Nagyvárad, 1915 október 21.

Eleméry Ferenc,
katonaugyi tanácsnok.

A fenti kedvezmény figyelmen kívül hagyta azokat, akiknek rokkantsága belbetegségen alapszik. Most azonban ezt a hiányt is pótolják. Erről tanuskodik a következő hirdetmény.

Hirdetmény.

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 267963—1915. számú körrendelete értelmében ezenel közhírré teszem, hogy „a hazavédelmében” a harctéren megsérült és ennek következtében esonakulást vagy benuulást szenvedett magyar honos hadseregbeli, haditengerészeti magyar kir. honvéd, népfőlkelős és esendőrtisztek, tisztjelöltek, valamint altisztek és egyéb legénységi állományu egyének számára létesített kereskedelmi tanfolyamok látogatásának és szak-

oktatási kedvezmények igénybevehetőségének jogát a magyar kir. rokkantügyi hivatal ki-terjesztette a háboru folyamán rokkanttá vált mindazokra a tisztekre, tisztjelöltekre, altisztekre és legénységi állományu egyénekre is, akiknek rokkantsága belbetegségen alapszik.

A nevezett hivatal egyuttal kilátásba helyezte azt is, hogy a szóban forgó kereskedelmi tanfolyamokra horvát szlavonországi illetőségű, esonakulás, benuulás vagy belbetegség következtében hadi rokkant közös hadseregbeli, haditengerészeti, magyar kir. honvéd, népfőlkelős és esendőrtiszteket, tisztjelölteket, valamint altiszteket és egyéb legénységi állományu egyéneket is felvessz.

Nagyvárad, 1915 okt. hó 27.

Eleméry Ferenc
katonaugyi tanácsnok.

Névtelen levelek.

Erdekes ügyben hozott ítéletet tegnap a városi járásbiróság. A vádlott K. J. volt, egy 21 éves leány, aki azzal volt vádolva, hogy névtelen leveleket írt a saját nővérének, aki egy vasuti hivatalnok felesége s ezekben a névtelen levelekben nővérének női becsületét mélyen sértő tényeket írt le. Boglutz László járásbíró tárgyalta az ügyet s felolvasta a névtelen leveleket. Ilyen rettenetes obszcenitásokat sem hallottak még a járásbiróság büntető termékek viharezett falai. Írójuk valósággal kéjeleg a legerköcs-telenebb kifejezések használatával. Ilyen levelekkel árasztotta el a sértettnek minden ismerősét s természetesen elsősorban a sértettnek férjét.

Egymásután kapta ezeket a leveleket a sértett, sőt egy ilyen tartalmu levelet éjjel a kapujára is ragasztatott. Ezekben a levelekben az a leghihetlenebb, hogy írójuk egy fiatal, különben tisztességes leány.

A sértett asszonynak ezek a levelek egészen feldúlták nyugalmát, mert éppen férjének nevelőapjával hozták gyanuba, aki egy 60 éves öreg ember. Hónapokig folyt a hajsza, míg végre a sértett a rendőrséghez fordult. A rendőrség vállatóra fogta a vádlottat, aki a bizonyítékok sulya alatt megvallotta, hogy ő írta a leveleket s sirva könyörgött boosánatért. A sértett akkor hajlandó is volt megbocsátani, de mikor a rendőrségről távoztak, a vádlott újra oly kihívóan viselkedet, hogy nővére kénytelen volt fenntartani panaszát.

A tegnapi tárgyaláson a vádlott tagadta bűnösségét. Égre földre esküdözött, hogy nem ő írta a leveleket, s a rendőrségen csak azért ismerte be, mert felt a rendőroktól. A járásbíró egymásután hallgatta ki Dienes és Méhes detektiveket, akik igazolták, hogy vádlott előttük külön-külön beismerő vallomást tett, sőt előttük oly tényeket is beismeret, amik nem voltak vád tárgyává téve. — A járásbiróság kihallgatta még Böszörményi Géza írásszakértőt is, aki azt a szakértői véleményt terjesztette elő, hogy a bűnjelt képező levelek kétségkívül a vádlott kezétől származnak.

A vádlott a bizonyítékok dacára sem tört meg, s még konokabban hangoztatta ártatlanságát.

A járásbíró meghozta a méltán sulyos ítéletet, melyben vádlottat bűnösnek monddotta ki és 14 napi fogházra ítélte. A vádlott felebbezett az ítélet ellen.

FIREK

Csanády altábornagy kitüntetés. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király megengedte Csanády Frigyes altábornagnak, hogy a német császár által neki adományozott másodosztályú vaskeresztet elfogadja és viselje.

Kitüntetett hősek. A tegnapi hivatalos lap közli, hogy a német császár Hadfy Imre altábornagyot az első osztályú vaskeresztel tüntette ki. Zóti Ottó, Vághy István 70. gy. e. beli és Kalinka János 101. gy. e. beli főhadnagyok pedig a másodosztályú vaskeresztel lettek kitüntetve. Míg a király Calogovic János 70. gy. e. beli főhadnagyot az ellenséggel szemben repülői minőségben tanúsított hősiességéért a harmadosztályú katonai érdemkeresztel tüntette ki.

Csoportvezetői értekezlet. A Katholikus Népszövetség csoportvezetői vasárnap d. u. 4 órakor a Népszövetségi Otthonban értekezletet tartanak. Az igazgató kéri a csoportvezetőket, hogy teljes számmal jelenjenek meg s hívják meg azokat az agilisabb népszövetségi tagokat, a kik a még üresedésben levő csoportvezetői helyeket a háború tartamára elvállalni készek.

A vármegye hadikölcsöne. Biharvármegye törvényhatósága tudvalevőleg egy millió korona hadikölcsön jegyzését határozta el. A jegyzésért mindössze 65000 koronát fizet a vármegye. Ezt az összeget a legelőnyösebb ajánlattevő pénzintézet ajánlata szerint kell fizetni a vármegyének. Az ajánlatok összehasonlítása után az alispán tárgyalásokat folytatott a többi pénzintézetekkel és sikerült öt pénzintézettel létesíteni a megállapodást. Az öt pénzintézetnél hétőn Fráter Barnabás alispán le is fogja jegyezni az egymillió koronát. A szükséges pénz kiutalása iránt már tegnap intézkedett is Fráter Barnabás.

Állandó istentisztelet az elesettekért Budapesten. A Magyar Kurir jelenti; Izabella főhercegnő asszony védnöksége alatt főúri hölgyek azon fáradoznak, hogy istentiszteletet állandósítsanak a Ferenc rendiek belvárosi templomában. A tervük az, hogy ebben a templomban napoként délelőtt 10 órakor a főoltárnál szentmiseáldozat mutattassék be az elesettek lelkiüdvéért. Izabella főhercegnő asszony kilátásba helyezte, hogy az első ilyen szentmisén, melynek celebrálására a bibornok hercegprímást kéri fel, személyesen is meg fog jelenni.

Értesítés. Tudatom a város közönységével, hogy a városi liszt- és élelmiszer raktárakban folyó hó 29 étől kezdve száraz bab, rizs és burgonya is vásárolható. — Vásárolni csakis liszt, vagy zsir utalványok felmutatása mellett lehet, babból egyszerre legfeljebb 5 kilót és rizsből legfeljebb fél kilót. A száraz bab ára kilónként 56 fillér, az I. osztályú rizs (egész szemű) ára kilónként 3 korona, a II. osztályú (tört rizs) ára kilónként 2 korona 50 fillér, a burgonya ára kilónként 13 fillér. Nagyvárad, 1915 október hó 28. Lukács Ödön, főjegyző.

Adományok. A városi főispáni hivatalnál Vass Bertalan, tankerületi főigazgató a Nemzeti Áldozatkészség szobrára 25 korona, és özv. Borhegyi Ferenecné született Huzella Mariska Nagyváradfalva felépítésére 300 koronát adományozott.

Süveges Ferenc honvéd-hadapród hadifogoly. Tegnap este tábori levelezőlapot hozott szerkesztőségünkbe a posta, melyben Dajka József 11. honvéd-ezredbeli honvéd értesít bennünket, hogy Süveges Ferenc jogszigorló, honvéd-hadapród, orosz fogságba esett. Egyszermind kéri, hogy levelét adjuk közre, hogy így Nagyváradon lakó szülei is értesülhessenek fogságba jutásáról s arról, hogy fiuknak semmi baja sincs. A levelezőlap a következőképen szól:

1915 okt. 19.

Igen Tisztelt Szerkesztőség!

Azon alázatos kérelemmel járulok a tek Szerkesztőséghez, méltóztassék becses lapjában tudatni, hogy Süveges Ferenc hadapród ur, a 11. ezred 5. századától ép egészségesen orosz fogságba esett. Én a szüleivel nem tudom tudatni, mert a címét nem tudom, de azt tudom, hogy becses lapját olvassa, mert a hadapród ur is kapta itt a lapot és most hamarosan levelet nem tud írni. Legalább a kedves szüleit meg szeretném nyugtatni a felől, hogy él. Nekem szakaszparancsnokom volt és mindig együtt voltunk. Nagyon kérem a tekintetes Szerkesztőséget ezt a kérelmem teljesíteni méltóztassék. Maradok kiváló tisztelettel Dajka József 11. honv. ezred 5. század. Tábori posta 70.

500 korona keresi a gazdáját. John Bakos amerikai (Kespert pa) lakos még az 1911. évi február hó 10-én egy kelet nélküli levél kapasan 500 koronát küldött Dunaföldvár község pénztárának címére oly értesítéssel, hogy miután ő nem ér rá Dunaföldvárra utazni, kéri a község előjáróságát, hogy adja át az egyidejűleg postára tett 500 koronát a régen meghalt Novák Mihály gyermekeinek. Miután Dunaföldváron sem Novák Mihály sem annak gyermekeire vonatkozólag senki sem tudott felvilágosítást adni, s minthogy a pénzt küldő John Bakos Amerikában szintén nem volt feltalálható, a rendőrkapitányi hivatal felhívja Nagyvárad város közönységét, hogy aki Novák Mihály gyermekeire, vagy esetleg John Bakosra vonatkozólag felvilágosítást tud adni, azt a polgármesteri hivatalban (I. emelet 4. számú szoba) haladéktalanul jelentse.

Zsuzsi kisasszony a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simer Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszólni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez ajándékok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása elsősorban. Négy különlegesség.

Butorozott szobák. Modern berendezéssel hosszabb, rövidebb időre kiadó. Nagy Sándor utca 4.

Három liter Családi rumot készíthet bárki pár perecz alatt a Farkas-féle családi rum-kivonattal. Ára 60 fillér. Családi thea kivonat 10 adag 50 fillér. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

Értesítés. A Polgári Takarékpénztár értesíti t. ügyfeleit, hogy a nála jegyzett II. kibocsátású hadikölcsön-kötvények az eredeti elismervények ellenében átvehetők.

Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Telefon: 13—02.

A Nagyváradai Hitelbank rt-nál jegyzett II. hadikölcsön kötvények az eredeti elismervények beszolgáltatása ellenében átvehetők.

Hogyha megállnak a vonatok. Az utasoknál főleg katonaságnál föltétlenül jó szolgálatot teszen konyak, rum, tea, kávé, kakó tabletták, huskonzervek, pánok, kondenzált te: és tejpor, csokoládé, szardínia, pisztráng, málnaszörp, citromszörp, valódi Domány féle borok, kész kávé mely bármely háztartásban élvezhető 1 kgr. 3 Kor. 60 fill. Kiesinyben süveges, kocka és kristálycukor. Külön halkonzerv üzletem a napokban megnyílik, kapható u. m. Sóshering, osszé, fillé, bismark, rollmopsz, ruszli stb. stb. Tölire tea vásár megkezdődött. Kapható valódi lengyel gomba élvezet tőle a leves. Maggi leves kocka 10 drb. 45 fillér. 1 üveg Diana sóborszesz 56 fillér. Vigyázat! Ezen ajánlat Nagyváradon kizárólag Aszódi Mihály Kossuth utca Sas palota és Rákóczi-ut. Intézeteknek, katonáknak, kórházaknak, gazdaságnak, külön ajánlat. Telefon sz. 635.

Családi rum vaniliával vagy ananász ízzel literje K. 3-20. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1-20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárda épület.

Poloskairtó ROXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

Egy nagy raktárhelyiség a Szacsny utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Ingatlan eladás. Nagytelek-utca 1. szám alatt ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-nyos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatt irodánkban. Hungaria cipőgyár rt.

Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takaréknál.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Pénteken: Cigányszerzem. (Pakszi Margit vendégfellepte.)

Szombaton: Sulamith (Pakszi Margit vendégfellepte.)

Vasárnap d. u.: Korzó szépe. Vasárnap este: Erdészleány. (Die Főrtor Kristi.)

A bérlők figyelmébe. Felkérte nek a t. színházi bérlők, miszerint a már lejárt bérléteiket a színház titkári hivatalában annál is inkább mielőbb megújítani sziveskedjék, mert a bérletek késedelmes megújítása, a bérletek használatában kellemetlen zavarok adhatna okot.

Legujabb táviratok.

A bolgárok Piret és Nis között.

Szófia, október 28. (Saját tud.) A második bolgár hadsereg benyomult Piret és Nis közé és megszakította az összeköttetést.

Várna bombázása.

Budapest, október 28. (Saját tud.) Szófiából jelentik: Várna bombázásakor 1000 gránátot lőttek a városra. Husz halott és 30 sebesült volt az eredmény.

Oroszország újabb kérdése Romániához.

Budapest, október 28. (Saját tud.) Szófiából jelentik: Az antant követői ma ismét megkérdezték Bratiannut, hogy hajlandó-e 100000 orosz átengedni. A válasz valószínűleg tagadó lesz.

Török—orosz tengeri csata.

Budapest, okt. 28. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: A török hajóraj a Fekete-tengeren megütközött az orosz hajórajjal. Az eredmény ismeretlen.

Csapatmozdulatok Besszarábiában.

Budapest, október 28. (Saját tud.) Bukarestből jelentik: Besszarábiában nagy csapatmozdulatokat észlelnek.

Petár orosz palotája.

Szófia, október 28. (Saját tudósítónktól.) Az esetben, ha Petár királynak távoznia kell az országból, úgy Oroszországban egy palota fog rendelkezésre állani.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Erdeklődő Az Uj Nagyvárad kis mérgeződését mi is olvastuk, nem nagy szerencsétlenség. Az „egy heti tűzérési előkészítésnek” pedig az a magyarázata, hogy hírlapiról körökben valóban egy hét óta ismerték a bujkáló galiciaiakról szóló rendeletet s mi, elismerjük, egy hétig vártunk a közlés tétellel. Azt hittük ugyanis, hátha megírja az Uj Nagyvárad; gondoltuk abban inkább elolvassák olyanok, a kiket közvetlenül érdekel.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

15—30 lóerős, használt, de teljesen jó karban levő

Locomobilt

vagy

félstabil

gőzgépet és egy 10 k-wattos 110 voltos egyenáramú dynamót keresek azonnali megvételre.

Cím: Kapucinus utca 19. sz.
Gépészmérnöki iroda.
Telefon 10 85 sz.

1935—1915. sz.

Hirdetmény

a III. oszt. kereseti adóra vonatkozó 1915—1916. évekre, valamint a bányaadó és nyílványos számadásra kötelezett vállalatok és egyesület adójára vonatkozó 1915. évekre elkészített kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététele és az adókiivetés körüli eljárás tárgyában.

Az I. olasz kerületben levő és a III-ik váraljai kerületben levő III. oszt. ker. adó alá tartozó hasznahajtó foglalkozásokról az 1915—1916. évekre szerkesztett és az adókiivető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitértető lajstromok 8 napra a község- (város)-háznál a 23. és 27. számú szobában kitértetvén, azokat mindenki megtekintheti s az öt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti; ezen észrevételek a fenti határidő alatt írásban a m. kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókiivető bizottságnál — melynek a városháznál a kis bizottsági teremben f. évi november hó 6—15 napjain tárgyalásairól az adózók külön értesítvény útján tudósítatnak — terjeszthetők elő.

Az adókiivető bizottság ülései nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (l. 1883. XLIV. tc. 24. §.)

Az adókiivető bizottság a kitértett sorrend szerint minden egyes községre nézve megvizsgálja az adózók 1915—1916. évekre benyújtott bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat s tekintettel az illető adózók vagy mások, vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésre álló adatokra, megállapítja minden egyes adókötelestnek adóösszegét, azt még az ülés folyama alatt az illető adólajstromba bejegyezteti és ebbeli végzését kihirdeti.

Az adókiivető bizottság végzése kihirdetvén, az érdekelt adóköteles félnek jogában áll az ülés folyama alatt előszóval az írást nyilatkozni, kívánja-e az ügyet és ha igen, mely indoknál fogva a felszólamlási bizottsághoz fellebbezni.

Hason nyilatkozatra van jogosítva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak a saját, hanem más adójára nézve is, ha a bizottság által hozott végzés eredményében aránytalanságot vél behízyíthatni, akár saját magára, akár másra kivetett adótételre nézve.

A fellebbezés indokainak írásban kifejtésére a tárgyalásnál jelenlevő felebezónk a kihirdetéstől számított 8 napi határidő adatik.

Az adózó, aki az adókiivető bizottság ülésében akkor, midőn adóüg. tárgyalatott, jelen nem volt, a bizottság végzése elleni fellebbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeül szolgáló ház kapujára való kifüggesztésétől számítva 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál adhatja be.

Oly esetekben, midőn az adókiivető bizottság a m. kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótétel felemelését határozta, erről az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem lenne, írásbeli végzéssel külön értesítvénly hozzáadással, hogy ha a végzést fellebbezési kívánja, az abbeli felszólamlás írásban a végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt az adóüg. eladónál vagy helyett sénéve ény m-lett be nyújtható.

Ellenben azon adózók, kik abban a községben (városban) melnek adólajstromában adójuk kivettetett, nem la nap és az ülésben jelen voltak, a hozott határozatról írásban értesítetnek s fellebbezéseiket a végzés vételétől számított 15 nap alatt nyújthatják be a pénzügyigazgatóságnál.

A fellebbezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben az nban a fellebbezés tárgyát képező adóösszege, a múlt évre sive-tettnél na yobb, a fellebbezés a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történhetik.

Az adóköteles fél a felszólamlási bizott-

ságnak határozata ellen szóval vagy írásban panaszt emelhet.

A panasz a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál adandó be s felette a magyar kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak halasztó hatálya nincs. (1883. évi XLIV. tc. 34. §.)

Kelt Nagyvárad, 1915. év október hó 25-én.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házamesternél. Szent János utca 3. szám.

7146—1915. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város törvényhatósági bizottságának 1903. évi július hó 9-én tartott ülésében 228—7470/1903. kgy. sz. alatt hozott véghatározata folytán a városi villa nosmünek üzleti szabályzatára vonatkozólag alkotott s kormányhatóságilag is jóváhagyott szabályrendelet 8. § a alapján a villamos nühöz rendszeresített s jelen alkalommal üresedésbe jött

IGAZGATÓI ÁLLÁSRA

pályázatot hirdetek.

A városi villamosmü igazgatóját ideiglenes (1 évi) joghatállyal a felügyelő bizottság javaslatára a törvényhatóság által utólagosan jóváhagyandó szerződés mellett a polgármester alkalmazza.

Az alkalmazandó igazgató javadalmazása 6000 korona évi fizetésből, természetben szolgáltatandó lakásból, fűtés, világításból és jutalékból áll. — A jutalék évenként a felügyelő bizottság által megállapítandó tiszta jövedelem után százalékokban állapittatik meg.

Az egy évi próbaidő elteltével az igazgató végleges alkalmazása szerződés mellett történik; azon esetben, ha a város a próbaidő alatt az igazgató alkalmazását megszüntetné, az ideiglenesen alkalmazott igazgató a várossal szemben semmi néven nevezendő igénnyel fel nem léphet.

Erre az állásra okleveles gépészmérnökök és okleveles mérnökök pályázhatnak. — Az elektrotechnikában szerzett elméleti és gyakorlati ismereteiket tartoznak a pályázók okmányokkal igazolni. Kiváló szakbeli gyakorlattal rendelkező, főleg a géptechikában és az elektronos világítási üzem vezetésében jártas pályázók előnyben részesülnek.

A pályázók a vilamo mü üzleti szabályzatára vonatkozólag újól alkotandó szabályrendelet intézkedéseinek, az illetményektől eltérítve, magukat alávetni kötelesek.

Az igazgató óvadékul évi fizetésének megfelelő összeget tartozik a város pénztárába készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban elhelyezni.

Felhívom mindazokat, akik a fenti körülműt állásra pályázni óhajtanak, hogy elméleti és gyakorlati képesítéseikre vonatkozó osmanyaikkal felszerelt kérvényeiket, a jutalékra vonatkozó igényeik megjelölésével, Nagyvárad város polgármesteri hivatalához legkésőbb f. évi november hó 20-ik napjának d. u 5 órájáig annyival is inkább nyújtsák be, mivel az elkésletten beérkező, vagy hiányosan felszerelt kérvényeket figyelembe nem veszem.

Nagyvárad, 1915. október hó 25.

Rimler Károly
polgármester.

73440—I. 1915.

Hirdetmény.

A dohány eladási javaknak a nagyvárad vasúti pályaudvarból a nagyvárad kir. dohányáruraktárba való befuvarozása illetve szállításának 1916 évi január hó 1-től 1918. évi december hó végéig terjedő három évre való biztosítása végett folyó évi november hó 5-én délelőtt 10 órakor a kir. pénzügyigazgatóság tanács termében árlejtés fog tartatni.

Írásbeli zárt ajánlatok 50 korona bánatpénzzel ugyanaz nap délelőtt 9 óráig a kir. pénzügyigazgatóság főnökénél benyújtandók.

Szerződés és árlejtési feltételek a kir. pénzügyigazgatóság irodavezetőjénél betekintheők.

Nagyvárad, 1915 okt 6-án.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a

WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

28618—1915 sz.

Hirdetmény:

a gummi készletek azonnali bejelentéséről.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala a temesvári katonai parancsnokság 37078/1915 sz. megkeresése alapján

felhívja az összes Nagyváradon található nyersgummi- vagy géperejű járművekhez való gummianyagok tulajdonosait, hogy készleteiket 24 óra alatt sürgősen a legszigorubb büntetés terhe alatt a rendőrkapitányi hivatal II. emelet 18. sz. szobájában jelentsék be.

Nagyvárad, 1915. október 22-én.

Rendőrfőkapitány.

Nagyvárad fióközletek :
Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyvárad fióközletek :
Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári árakon kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.
fióközleteiben.

Gyarimányaink izékes kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióközlet az ország összes nagyobb városaiban.